

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ – ΜΕΡΟΣ Ι

Αριθμός 4162	Παρασκευή, 2 Μαΐου 2008	111
--------------	-------------------------	-----

Ο περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 15(I) του 2008

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΡΑΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

152(I) του 2003

256(I) του 2004

81(I) του 2005

151(I) του 2006.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 και θα διαβάζεται μαζί με τους περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμους του 2003 έως 2006 (που στη συνέχεια θα αναφέρονται ως "ο βασικός νόμος") και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμοι του 2003 έως 2008.

Τροποποίηση του άρθρου 94 του βασικού νόμου.

2. Το άρθρο 94 του βασικού νόμου τροποποιείται με τη διαγραφή του εδαφίου (3) αυτού και την προσθήκη, αμέσως μετά, των ακόλουθων νέων εδαφίων:

«(3) Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται ρητά οποιαδήποτε άλλη ποινή δυνάμει του παρόντος Νόμου, πρόσωπο που παραβαίνει τις διατάξεις Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει του παρόντος Νόμου ή οποιοδήποτε όρο εξάσκησης και εκπαίδευσης κυνηγών, που προβλέπεται σε άδεια, η οποία εκδίδεται δυνάμει τέτοιων Κανονισμών, είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις τέσσερις χιλιάδες ευρώ (€4.000,00) ή και στις δύο αυτές ποινές.

(4) Σε περίπτωση ατυχήματος, που προκλήθηκε λόγω παράβασης από τον Υπεύθυνο οποιασδήποτε από τις υποχρεώσεις του, που προβλέπονται σε Κανονισμούς δυνάμει του παρόντος Νόμου, ο Υπεύθυνος είναι ένοχος αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες ευρώ (€5.000,00) ή και στις δύο αυτές ποινές.

(5) Για τους σκοπούς του εδαφίου (4), Υπεύθυνος είναι το πρόσωπο που προβλέπεται ως τέτοιο σε Κανονισμούς δυνάμει του παρόντος Νόμου, για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαίδευσης και της εξάσκησης των κυνηγών.».

Ο περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων εξ Αποστάσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 16(Ι) του 2008

**ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ
ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΝΟΜΟ**

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων εξ Αποστάσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 και θα διαβάζεται μαζί με τους περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων Εξ Αποστάσεως Νόμους του 2000 μέχρι 2007 (που στο εξής θα αναφέρονται ως «ο βασικός νόμος») και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων Εξ Αποστάσεως Νόμοι του 2000 μέχρι του 2008.

Αντικατάσταση
του άρθρου 16
του βασικού
νόμου. 2. Το άρθρο 16 του βασικού νόμου αντικαθίσταται με το ακόλουθο νέο άρθρο:

«Εξέταση
παραβάσεων
και επιβολή
ποινών. 16.-(1) Η Εντεταλμένη Υπηρεσία εξετάζει, κατόπιν υποβολής παραπόνου ή και αυτεπάγγελτα, παραβάσεις οποιασδήποτε προστατευτικής των καταναλωτών διάταξης του παρόντος Νόμου.

(2) Όταν η Εντεταλμένη Υπηρεσία, κατά τη δύναμη του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου διερεύνηση παραπόνου ή και αυτεπάγγελτης έρευνας, διαπιστώσει παράβαση οποιασδήποτε προστατευτικής των καταναλωτών διάταξης του παρόντος Νόμου, έχει εξουσία να προβαίνει στις πιο κάτω ενέργειες, ανάλογα με τη φύση και τη βαρύτητα της παράβασης, είτε διαζευκτικά είτε σωρευτικά:

(α) Να διατάσσει ή να συστήνει στον ενδιαφερόμενο παραβάτη όπως μέσα σε τακτή προθεσμία τερματίσει την παράβαση και αποφύγει επανάληψή της στο μέλλον ή σε περίπτωση που η

παράβαση τερματίστηκε πριν από την έκδοση της απόφασης της Εντεταλμένης Υπηρεσίας, να βεβαιώνει με απόφασή της τον τερματισμό της παράβασης, ή/και

- (β) να επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο, ανάλογα με τη φύση, τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παράβασης, μέχρι και ογδόντα πέντε χιλιάδες ευρώ, (€85,000), ή/και
- (γ) να αποφασίζει, σε περίπτωση συνέχισης της παράβασης, ότι θα οφείλεται διοικητικό πρόστιμο από ογδόντα πέντε μέχρι και οκτακόσια πενήντα ευρώ (€85-€850), για κάθε μέρα συνέχισης της παράβασης, ανάλογα με τη φύση και τη βαρύτητα αυτής, ή/και
- (δ) να ζητεί με αίτησή της προς το Δικαστήριο την έκδοση απαγορευτικού ή προστακτικού διατάγματος, περιλαμβανομένου και προσωρινού διατάγματος, εναντίον οποιουδήποτε προσώπου το οποίο, κατά την κρίση της ενέχεται ή ευθύνεται για την παράβαση αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του παρόντος Νόμου.

(3) Κατά τη δυνάμει του εδαφίου (1) διερεύνηση οποιασδήποτε παράβασης, η Εντεταλμένη Υπηρεσία δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να λάβει υπόψη της οποιαδήποτε ανάληψη δέσμευσης που παρέχεται έναντι του καταναλωτή από τον παραβάτη ή εκ μέρους του παραβάτη, αναφορικά με τη γενόμενη παράβαση και την προοπτική άρσης ή αποκατάστασης αυτής.

(4) Η Εντεταλμένη Υπηρεσία οφείλει να αιτιολογεί δεόντως την απόφασή της σε σχέση με την άσκηση οποιασδήποτε από τις εξουσίες που προβλέπονται στο εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου.».

Τροποποίηση
του βασικού
νόμου με την
προσθήκη νέων
άρθρων 16Α,
16Β και 16Γ.

3. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 16 αυτού, των ακόλουθων νέων άρθρων:

«Επίβολή
διοικητικών
προστίμων και
άσκηση
ιεραρχικής
προσφυγής.

16.Α-(1) Τα προβλεπόμενα στο εδάφιο (2) του άρθρου 16 διοικητικά πρόστιμα, επιβάλλονται στον παραβάτη, με αιτιολογημένη απόφαση της Εντεταλμένης Υπηρεσίας, αφού ακούσει ή δώσει την ευκαιρία στον ενδιαφερόμενο παραβάτη ή εκπρόσωπό του να ακουστεί προφορικά ή/και γραπτώς.

(2) Κατά της απόφασης για επιβολή διοικητικού προστίμου επιτρέπεται η άσκηση ιεραρχικής προσφυγής ενώπιον του Υπουργού, μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης στον παραβάτη.

(3) Ο Υπουργός εξετάζει την ιεραρχική προσφυγή και, αφού ακούσει τους ενδιαφερόμενους ή δώσει την ευκαιρία σ' αυτούς να εκθέσουν τις απόψεις τους, αποφασίζει σύμφωνα με το εδάφιο (4) του παρόντος άρθρου.

(4) Ο Υπουργός δύναται να εκδώσει μια από τις ακόλουθες αποφάσεις:

(α) Να επικυρώσει την προσβληθείσα απόφαση,

(β) να ακυρώσει την προσβληθείσα απόφαση,

(γ) να τροποποιήσει την προσβληθείσα απόφαση,

(δ) να προβεί σε έκδοση νέας απόφασης σε

αντικατάσταση της προσβληθείσας.

(5) Το ποσό του διοικητικού προστίμου εισπράττεται από την Εντεταλμένη Υπηρεσία όταν περάσει άπρακτη η προς άσκηση προσφυγής ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, προθεσμία των εβδομήντα πέντε ημερών, η οποία αρχίζει να μετράται από την κοινοποίηση της απόφασης για επιβολή διοικητικού προστίμου ή, σε περίπτωση που ασκείται ιεραρχική προσφυγή ενώπιον του Υπουργού σύμφωνα με το εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου, από την επίδοση της απόφασης του Υπουργού επί της ιεραρχικής προσφυγής εναντίον της απόφασης της Εντεταλμένης Υπηρεσίας.

(6) Σε περίπτωση παράλειψης πληρωμής των κατά τον παρόντα Νόμο επιβαλλόμενων από την Εντεταλμένη Υπηρεσία διοικητικών προστίμων, αυτή λαμβάνει δικαστικά μέτρα και εισπράττεται το οφειλόμενο ποσό ως αστικό χρέος οφειλόμενο προς τη Δημοκρατία.

Επίδοση της απόφασης.

16.B-(1) Κάθε απόφαση της Εντεταλμένης Υπηρεσίας ή του Υπουργού δυνάμει του παρόντος Νόμου, δύναται να επιδοθεί σε κάθε επηρεαζόμενο πρόσωπο-

(α) με ιδιόχειρη παράδοση ή με την άφεση της απόφασης ή με την αποστολή της απόφασης δια συστημένου ταχυδρομείου στην προσήκουσα διεύθυνση, ή

(β) αν το πρόσωπο αυτό είναι νομικό πρόσωπο, με επίδοση της απόφασης σύμφωνα με την παράγραφο (α) στο γραμματέα ή στο διευθυντή ή σ' οποιοδήποτε διευθύνοντα σύμβουλο, ή

(γ) αν πρόκειται για ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη

εταιρεία, με επίδοση του εγγράφου σύμφωνα με την παράγραφο (α) σ' έναν από τους εταίρους ή σε πρόσωπο το οποίο έχει τον έλεγχο ή τη διεύθυνση των εργασιών της εταιρείας αυτής.

(2) Για τους σκοπούς του εδαφίου (1), η προσήκουσα διεύθυνση οποιουδήποτε προσώπου στο οποίο μπορεί να επιδοθεί απόφαση δυνάμει του παρόντος Νόμου, είναι η τελευταία γνωστή διεύθυνση αυτού, εξαιρουμένων των επόμενων περιπτώσεων:

(α) στην περίπτωση επίδοσης σε νομικό πρόσωπο ή στο γραμματέα ή στο διευθυντή ή στο διευθύνοντα σύμβουλό του, η προσήκουσα διεύθυνση θα είναι η διεύθυνση του εγγεγραμμένου ή του κεντρικού γραφείου του νομικού προσώπου.

(β) στην περίπτωση επίδοσης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία ή σε εταίρο ή σε πρόσωπο το οποίο έχει τον έλεγχο ή τη διεύθυνση των εργασιών της εταιρείας αυτής, η προσήκουσα διεύθυνση θα είναι το κεντρικό γραφείο της εταιρείας αυτής.

(3) Για τους σκοπούς του εδαφίου (2), το κεντρικό γραφείο ενός νομικού προσώπου εγγεγραμμένου εκτός της Δημοκρατίας ή μιας ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας, η οποία διεξάγει εργασία εκτός της Δημοκρατίας, θα είναι το κεντρικό γραφείο αυτής στη Δημοκρατία, αν υπάρχει τέτοιο γραφείο και σε αντίθετη περίπτωση, το κεντρικό γραφείο αυτής στη χώρα όπου το νομικό πρόσωπο ή η ομόρρυθμη ή η ετερόρρυθμη εταιρεία εδρεύει.

Διοικητικές
αρχές.
Τεκμηρίωση

16Γ. Κατά την εκδίκαση των ιεραρχικών προσφυγών, που προβλέπονται στο άρθρο 16Α, ο Υπουργός δύναται:

ισχυρισμών.

- (α) να ζητά από τον εμπορευόμενο να προσκομίσει, μέσα σε εύλογο υπό τις περιστάσεις χρονικό διάστημα, αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών που αναφέρονται σε μια εμπορική πρακτική, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, επί τη βάση των δεδομένων της συγκεκριμένης υπόθεσης και λαμβάνοντας υπόψη τα έννομα συμφέροντα του εμπορευόμενου και των λοιπών επηρεαζόμενων ή/και
- (β) να θεωρεί ανακριβείς τους πραγματικούς ισχυρισμούς, εφόσον τα αποδεικτικά στοιχεία που ζητούνται σύμφωνα με την παράγραφο (α) δεν προσκομίστούν έγκαιρα ή θεωρηθούν ανεπαρκή από τον Υπουργό.».

Τροποποίηση
του βασικού
νόμου με την
προσθήκη νέου
άρθρου 22Α.

4. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 22 αυτού, του ακόλουθου νέου άρθρου:

«Ευθύνη
αξιωματούχων,
υπαλλήλων
κλπ., νομικών
προσώπων.

22Α. Όταν οποιαδήποτε παράβαση δυνάμει του παρόντος Νόμου διαπράττεται από νομικό πρόσωπο ή από πρόσωπο που ενεργεί εκ μέρους νομικού προσώπου, και αποδεικνύεται ότι έχει διαπραχθεί με τη συγκατάθεση, συνεννοχή ή έγκριση ή έχει διευκολυνθεί από την επιδειχθείσα αμέλεια συμβούλου, διευθυντή, γραμματέα ή οποιουδήποτε άλλου αξιωματούχου του νομικού προσώπου ή υπαλλήλου ή οποιουδήποτε άλλου φυσικού προσώπου που φαίνεται ότι ενεργεί υπό τέτοια ιδιότητα, το φυσικό αυτό πρόσωπο είναι επίσης ένοχο της προαναφερθείσας παράβασης.».

Ο περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων Εκτός Εμπορικού Καταστήματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 17(Ι) του 2008

**ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΕΚΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΟ**

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος.	1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων Εκτός Εμπορικού Καταστήματος (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 και θα διαβάζεται μαζί με τους περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων Εκτός Εμπορικού Καταστήματος Νόμους του 2000 και 2007 (που στο εξής θα αναφέρονται ως «ο βασικός νόμος») και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί της Σύναψης Καταναλωτικών Συμβάσεων Εκτός Εμπορικού Καταστήματος Νόμοι του 13(Ι) του 2000 2000 μέχρι του 2008.
Αντικατάσταση του άρθρου 13 του βασικού νόμου.	2. Το άρθρο 13 του βασικού νόμου αντικαθίσταται με το ακόλουθο νέο άρθρο: «Εξέταση παραβάσεων και επιβολή ποινών. 13.-(1) Η Εντεταλμένη Υπηρεσία εξετάζει, κατόπιν υποβολής παραπόνου ή και αυτεπάγγελτα, παραβάσεις οποιασδήποτε απαγορευτικής ή προστατευτικής των καταναλωτών διάταξης του παρόντος Νόμου. (2) Όταν η Εντεταλμένη Υπηρεσία κατά τη δυνάμει του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου διερεύνηση παραπόνου ή και αυτεπάγγελτης έρευνας, διαπιστώσει παράβαση οποιασδήποτε προστατευτικής των καταναλωτών διάταξης του παρόντος Νόμου, έχει εξουσία να προβαίνει στις πιο κάτω ενέργειες, ανάλογα με τη φύση και τη βαρύτητα της παράβασης, είτε διαζευκτικά είτε σωρευτικά: (α) Να διατάσσει ή να συστήνει στον ενδιαφερόμενο παραβάτη όπως μέσα σε τακτή προθεσμία τερματίσει την παράβαση και αποφύγει επανάληψή της στο μέλλον ή σε περίπτωση που η

παράβαση τερματίστηκε πριν από την έκδοση της απόφασης της Εντεταλμένης Υπηρεσίας, να βεβαιώνει με απόφασή της τον τερματισμό της παράβασης, ή/ και

- (β) να επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο ανάλογα με τη φύση, τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παράβασης, μέχρι και ογδόντα πέντε χιλιάδες ευρώ (€85,000), ή/και
- (γ) να αποφασίζει, σε περίπτωση συνέχισης της παράβασης, ότι θα οφείλεται διοικητικό πρόστιμο από ογδόντα πέντε μέχρι και οκτακόσια πενήντα ευρώ (€85-€850), για κάθε μέρα συνέχισης της παράβασης, ανάλογα με τη φύση και τη βαρύτητα αυτής, ή/και
- (δ) να ζητεί με αίτησή της προς το Δικαστήριο την έκδοση απαγορευτικού ή προστακτικού διατάγματος, περιλαμβανομένου και προσωρινού διατάγματος, εναντίον οποιουδήποτε προσώπου το οποίο, κατά την κρίση της ενέχεται ή ευθύνεται για την παράβαση αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του παρόντος Νόμου.

(3) Κατά τη δυνάμει του εδαφίου (1) διερεύνηση οποιασδήποτε παράβασης, η Εντεταλμένη Υπηρεσία δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να λάβει υπόψη της οποιαδήποτε ανάληψη δέσμευσης που παρέχεται έναντι του καταναλωτή από τον παραβάτη ή εκ μέρους του παραβάτη, αναφορικά με τη γενόμενη παράβαση και την προοπτική άρσης ή αποκατάστασης αυτής.

(4) Η Εντεταλμένη Υπηρεσία οφείλει να αιτιολογεί δεόντως την απόφασή της σε σχέση με την άσκηση οποιασδήποτε από τις εξουσίες που προβλέπονται στο εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου.».

Τροποποίηση
του βασικού
νόμου με την
προσθήκη νέων
άρθρων 13Α,
13Β και 13Γ.

3. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη αμέσως μετά το άρθρο 13 αυτού, των ακόλουθων νέων άρθρων:

«Επιβολή
διοικητικών
προστίμων και
άσκηση
ιεραρχικής
προσφυγής.

13Α.-(1) Τα προβλεπόμενα στο εδάφιο (2) του άρθρου 13 επιβαλλόμενα διοικητικά πρόστιμα, επιβάλλονται στον παραβάτη, με αιτιολογημένη απόφαση της Εντεταλμένης Υπηρεσίας, αφού ακούσει ή δώσει την ευκαιρία στον ενδιαφερόμενο παραβάτη ή εκπρόσωπό του να ακουστεί προφορικώς ή/και γραπτώς.

(2) Κατά της απόφασης για επιβολή διοικητικού προστίμου επιτρέπεται η άσκηση ιεραρχικής προσφυγής ενώπιον του Υπουργού, μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης στον παραβάτη.

(3) Ο Υπουργός εξετάζει την ιεραρχική προσφυγή και, αφού ακούσει τους ενδιαφερόμενους ή δώσει την ευκαιρία σ' αυτούς να εκθέσουν τις απόψεις τους, αποφασίζει σύμφωνα με το εδάφιο (4) του παρόντος άρθρου.

(4) Ο Υπουργός δύναται να εκδώσει μια από τις ακόλουθες αποφάσεις:

(α) Να επικυρώσει την προσβληθείσα απόφαση,

(β) να ακυρώσει την προσβληθείσα απόφαση,

(γ) να τροποποιήσει την προσβληθείσα απόφαση,

(δ) να προβεί σε έκδοση νέας απόφασης σε

αντικατάσταση της προσβληθείσας.

(5) Το ποσό του διοικητικού προστίμου εισπράττεται από την Εντεταλμένη Υπηρεσία όταν περάσει άπρακτη η προς άσκηση προσφυγής ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου, προθεσμία των εβδομήντα πέντε ημερών, η οποία αρχίζει να μετράται από την κοινοποίηση της απόφασης για επιβολή διοικητικού προστίμου ή, σε περίπτωση που ασκείται ιεραρχική προσφυγή ενώπιον του Υπουργού σύμφωνα με το εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου, από την επίδοση της απόφασης του Υπουργού επί της ιεραρχικής προσφυγής εναντίον της απόφασης της Εντεταλμένης Υπηρεσίας.

(6) Σε περίπτωση παράλειψης πληρωμής των κατά τον παρόντα Νόμο επιβαλλόμενων από την Εντεταλμένη Υπηρεσία διοικητικών προστίμων, αυτή λαμβάνει δικαστικά μέτρα και εισπράττεται το οφειλόμενο ποσό ως αστικό χρέος οφειλόμενο προς τη Δημοκρατία.

Επίδοση της απόφασης.

13B.-(1) Κάθε απόφαση της Εντεταλμένης Υπηρεσίας ή του Υπουργού δυνάμει του παρόντος Νόμου, δύναται να επιδοθεί σε κάθε επηρεαζόμενο πρόσωπο --

- (α) με ιδιόχειρη παράδοση ή με την άφεση της απόφασης ή με την αποστολή της απόφασης διά συστημένου ταχυδρομείου στην προσήκουσα διεύθυνση, ή
- (β) αν το πρόσωπο αυτό είναι νομικό πρόσωπο, με επίδοση της απόφασης σύμφωνα με την παράγραφο (α) στο γραμματέα ή στο διευθυντή ή σ' οποιοδήποτε διευθύνοντα σύμβουλο, ή
- (γ) αν πρόκειται για ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία, με επίδοση του εγγράφου σύμφωνα με την παράγραφο (α) σ' έναν από τους εταίρους ή

σε πρόσωπο το οποίο έχει τον έλεγχο ή τη διεύθυνση των εργασιών της εταιρείας αυτής.

(2) Για τους σκοπούς του εδαφίου (1), η προσήκουσα διεύθυνση οποιουδήποτε προσώπου στο οποίο μπορεί να επιδοθεί απόφαση δυνάμει του παρόντος Νόμου, είναι η τελευταία γνωστή διεύθυνση αυτού, εξαιρουμένων των επόμενων περιπτώσεων:

- (α) στην περίπτωση επίδοσης σε νομικό πρόσωπο ή στο γραμματέα ή στο διευθυντή ή στο διευθύνοντα σύμβουλό του, η προσήκουσα διεύθυνση θα είναι η διεύθυνση του εγγεγραμμένου ή του κεντρικού γραφείου του νομικού προσώπου·
- (β) στην περίπτωση επίδοσης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη ή σε εταίρο ή σε πρόσωπο το οποίο έχει τον έλεγχο ή τη διεύθυνση των εργασιών της εταιρείας αυτής, η προσήκουσα διεύθυνση θα είναι το κεντρικό γραφείο της εταιρείας αυτής.

(3) Για τους σκοπούς του εδαφίου (2), το κεντρικό γραφείο ενός νομικού προσώπου εγγεγραμμένου εκτός της Δημοκρατίας ή μιας ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας, η οποία διεξάγει εργασία εκτός της Δημοκρατίας, θα είναι το κεντρικό γραφείο αυτής στη Δημοκρατία, αν υπάρχει τέτοιο γραφείο και σε αντίθετη περίπτωση, το κεντρικό γραφείο αυτής στη χώρα όπου το νομικό πρόσωπο ή η ομόρρυθμη ή η ετερόρρυθμη εταιρεία εδρεύει.

Διοικητικές
αρχές.
Τεκμηρίωση
ισχυρισμών.

13Γ. Κατά την εκδίκαση των ιεραρχικών προσφυγών, που προβλέπονται στο άρθρο 13Α, ο Υπουργός δύναται:

- (α) να ζητά από τον εμπορευόμενο να προσκομίσει,

μέσα σε εύλογο υπό τις περιστάσεις χρονικό διάστημα, αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών που αναφέρονται σε μια εμπορική πρακτική, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, επί τη βάσει των δεδομένων της συγκεκριμένης υπόθεσης και λαμβάνοντας υπόψη τα έννομα συμφέροντα του εμπορευόμενου και των λοιπών επηρεαζομένων ή/και

- (β) να θεωρεί ανακριβείς τους πραγματικούς ισχυρισμούς, εφόσον τα αποδεικτικά στοιχεία που ζητούνται σύμφωνα με την παράγραφο (α) δεν προσκομιστούν έγκαιρα ή θεωρηθούν ανεπαρκή από τον Υπουργό.».

Τροποποίηση
του βασικού
νόμου με την
προσθήκη νέου
άρθρου 16Α.

4. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 16 αυτού, του ακόλουθου νέου άρθρου 16Α:

«Ευθύνη
αξιωματούχων,
υπαλλήλων
κλπ., νομικών
προσώπων.

16Α. Όταν οποιαδήποτε παράβαση δυνάμει του παρόντος Νόμου διαπράττεται από νομικό πρόσωπο ή από πρόσωπο που ενεργεί εκ μέρους νομικού προσώπου και αποδεικνύεται ότι έχει διαπραχθεί με τη συγκατάθεση, συνενοχή ή έγκριση ή έχει διευκολυνθεί από την επιδειχθείσα αμέλεια συμβούλου, διευθυντή, γραμματέα ή οποιουδήποτε άλλου αξιωματούχου του νομικού προσώπου ή υπαλλήλου ή οποιουδήποτε άλλου φυσικού προσώπου που φαίνεται ότι ενεργεί υπό τέτοια ιδιότητα, το φυσικό αυτό πρόσωπο είναι επίσης ένοχο της προαναφερθείσας παράβασης.».

Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών (Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες και στην Παροχή Αυτών) Νόμος του 2008 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 18(Ι) του 2008

**ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΝΟΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΙΣΗΣ
ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΑΥΤΩΝ**

Για σκοπούς εναρμόνισης με την πράξη της Ευρωπαϊκής
Κοινότητας με τίτλο:

Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.: L373,
21.12.2004,
σ.37.

«Οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2004 για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών»,

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών (Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες και στην Παροχή Αυτών) Νόμος του 2008.

Ερμηνεία.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, εκτός εάν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια -

«άμεση διάκριση λόγω φύλου» σημαίνει τη λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση που τυγχάνει πρόσωπο, λόγω του φύλου του, από αυτήν που τυγχάνει, έτυχε ή θα τύχει ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση

«αρχή της ίσης μεταχείρισης» σημαίνει την απουσία κάθε διάκρισης λόγω φύλου

«διάκριση λόγω φύλου» σημαίνει κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, περιλαμβανομένης της λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης των γυναικών λόγω εγκυμοσύνης και μητρότητας,

παρενόχληση ή σεξουαλική παρενόχληση ή ενθάρρυνση για την άσκηση άμεσης ή έμμεσης διάκρισης λόγω φύλου, αλλά δεν περιλαμβάνει τις θετικές δράσεις.

«Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας» σημαίνει τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας που ιδρύθηκε με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου 40.609, ημερομηνίας 2 Μαρτίου 1994.

«έμμεση διάκριση λόγω φύλου» σημαίνει κάθε φαινομενικά ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική που ενδέχεται να θέσει πρόσωπο του ενός φύλου σε μειονεκτική θέση σε σχέση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης αυτού του σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

«Επιτροπή» σημαίνει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

«Επίτροπος Διοικήσεως» σημαίνει τον εκάστοτε Επίτροπο Διοικήσεως δυνάμει του περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμου

3 του 1991
98(I) του 1994
101(I) του 1995
1(I) του 2000
36(I) του 2004.

«Έφορος Ασφαλίσεων» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τον περί της Ασκήσεως Ασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμο.

35(I) του 2002
141 (I) του 2003
165(I) του 2003
69(I) του 2004
70(I) του 2004
136(I) του 2004
152(I) του 2004

153(I) του 2004

240(I) του 2004

17(I) του 2005.

«θετικές δράσεις» σημαίνει μέτρα τα οποία θεσπίζονται ή διατηρούνται για την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων που συνδέονται με το φύλο προς το σκοπό της διασφάλισης της πλήρους και ουσιαστικής ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

«Οδηγία» σημαίνει την Οδηγία 2004/113/EK του Συμβουλίου της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2004 για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών.

«παρενόχληση» σημαίνει την εκδήλωση ανεπιθύμητης συμπεριφοράς συνδεόμενης με το φύλο, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

«σεξουαλική παρενόχληση» σημαίνει κάθε μορφής ανεπιθύμητη συμπεριφορά είτε προφορική είτε όχι, είτε με πράξεις σεξουαλικού χαρακτήρα, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, και, ιδίως τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

«Υπουργός» σημαίνει τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως.

Σκοπός του Νόμου.

3. Σκοπός του παρόντος Νόμου είναι η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών,

ώστε να διασφαλιστεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Πεδίο εφαρμογής
και εξαιρέσεις.

4.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (2), ο παρών Νόμος εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα τα οποία παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο κοινό, ανεξάρτητα από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, και που προσφέρονται εκτός του τομέα του ιδιωτικού και οικογενειακού βίου και των συναλλαγών που διεξάγονται στο πλαίσιο αυτό.

(2) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του εδαφίου (1), ο παρών Νόμος δεν θίγει την ελευθερία του ατόμου να επιλέγει αντισυμβαλλόμενο, εφόσον η επιλογή αντισυμβαλλομένου δεν γίνεται με βάση το φύλο και δεν θίγει οποιεσδήποτε ευνοϊκότερες διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου σχετικά με την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα.

(3) Ο παρών Νόμος δεν εφαρμόζεται:

(α) Στην εκπαίδευση.

(β) στο περιεχόμενο των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των διαφημίσεων και

(γ) στην απασχόληση και στην επαγγελματική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της μη μισθωτής δραστηριότητας, εφόσον τα θέματα αυτά καλύπτονται από άλλες νομοθετικές διατάξεις.

Απαγόρευση των
διακρίσεων.

5.-(1) Απαγορεύεται οποιαδήποτε διάκριση λόγω φύλου σε βάρος προσώπου στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Νόμου.

(2) Η απόρριψη ή ανοχή εκ μέρους οποιουδήποτε προσώπου παρενόχλησης ή σεξουαλικής παρενόχλησης δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως βάση για τη λήψη απόφασης που επηρεάζει το πρόσωπο αυτό.

(3) Δεν συνιστά διάκριση δυνάμει του παρόντος Νόμου η διαφορετική μεταχείριση σε σχέση με την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών αποκλειστικά ή πρωτίστως σε άτομα του ενός φύλου, εφόσον αυτό αιτιολογείται από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

Θετικές δράσεις.

6. Οι θετικές δράσεις συνάδουν με τον παρόντα Νόμο και εξυπηρετούν το σκοπό του.

Αναλογιστικοί
παράγοντες,
μεταβατικές
διατάξεις και
επιφυλάξεις.

7. -(1) Η χρήση του φύλου, σε όλα τα νέα συμβόλαια που συνάπτονται μετά τις 21 Δεκεμβρίου 2007, ως συντελεστή για τον υπολογισμό των ασφαλίσεων και παροχών για σκοπούς ασφαλιστικών και άλλων συναφών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, απαγορεύεται να οδηγεί σε διαφορές μεταξύ των ατομικών ασφαλίσεων και παροχών, και, σε περίπτωση που ο Έφορος Ασφαλίσεων διαπιστώσει ότι υφίστανται ή δυνατόν να υφίστανται τέτοιου είδους διαφορές λόγω φύλου, σε συμβόλαια που προωθούνται από ασφαλιστικές εταιρείες υπό την εποπτεία του, παραπέμπει το θέμα προς περαιτέρω εξέταση στον Επίτροπο Διοικήσεως δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 9.

(2) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις του εδαφίου (1), ο Έφορος Ασφαλίσεων καθορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες η χρήση του φύλου, βάσει σημαντικών και αξιόπιστων αναλογιστικών και στατιστικών δεδομένων, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στην αξιολόγηση του κινδύνου και στις οποίες εξακολουθούν να επιτρέπονται μετά τις 21 Δεκεμβρίου 2007, αναλογικές διαφορές

μεταξύ των ατομικών ασφαλίσεων και παροχών των ασφαλιζομένων, κοινοποιεί τις εν λόγω περιπτώσεις στην Επιτροπή πριν τις 21 Δεκεμβρίου 2007 και τις δημοσιοποιεί με γνωστοποίησή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

(3) Ο Έφορος Ασφαλίσεων εξασφαλίζει τη συλλογή, δημοσίευση και τακτική ενημέρωση αξιόπιστων δεδομένων σχετικών με τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο εδάφιο (2) και ενημερώνει την Επιτροπή και τον Υπουργό σχετικά και επανεξετάζει την απόφαση που λαμβάνει δυνάμει του εδαφίου (2), πέντε έτη μετά τις 21 Δεκεμβρίου 2007, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο 16 της Οδηγίας και διαβιβάζει τα αποτελέσματα τέτοιας επανεξέτασής στην Επιτροπή.

(4) Οποτεδήποτε ο Έφορος Ασφαλίσεων κατά την επανεξέταση που διενεργεί δυνάμει του εδαφίου (3), αποφασίζει την εφαρμογή του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου στο σύνολο ή μέρος των περιπτώσεων που αναφέρονται στο εδάφιο (2), δημοσιοποιεί τέτοια απόφασή του με γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

(5) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις των πιο πάνω εδαφίων, τα έξοδα εγκυμοσύνης και μητρότητας απαγορεύεται να οδηγούν σε διαφορές μεταξύ των ατομικών ασφαλίσεων και παροχών:

Νοείται ότι ο Έφορος Ασφαλίσεων δύναται με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας να αναβάλει την εφαρμογή του παρόντος εδαφίου το αργότερο μέχρι δύο έτη μετά τις 21 Δεκεμβρίου 2007, και σε τέτοια περίπτωση ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή και δημοσιοποιεί τέτοια

απόφασή του με γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Δικαστική
προστασία.

8.-(1) Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από παράβαση του παρόντος Νόμου δικαιούται να διεκδικεί τα δικαιώματά του ενώπιον κάθε αρμόδιου Δικαστηρίου κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, ακόμα και σε περίπτωση που έχει λήξει η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι σημειώθηκε η διάκριση λόγω φύλου, και, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 10, να χρησιμοποιεί κάθε πρόσφορο μέσο για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης και της πάσης φύσεως υλικής ή ηθικής ζημιάς που υπέστη λόγω αυτής.

(2) Επιφυλασσόμενης της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, αρμοδιότητα για την επίλυση κάθε διαφοράς που προκύπτει από τον παρόντα Νόμο σε σχέση με διάκριση λόγω φύλου έχει το Επαρχιακό Δικαστήριο.

(3) Το Επαρχιακό Δικαστήριο σε περίπτωση αγωγής δυνάμει του εδαφίου (1), επιδικάζει δίκαιη και εύλογη αποζημίωση, η οποία καλύπτει τουλάχιστον ολόκληρη τη θετική ζημιά και στο επιδικαζόμενο ποσό προστίθεται νόμιμος τόκος από την ημερομηνία της παραβάσεως έως την ημερομηνία πλήρους καταβολής της αποζημίωσης.

(4) Σε περίπτωση αγωγής ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου δυνάμει της παραγράφου 6 του Άρθρου 146 του Συντάγματος και υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού δικαιώματος σε δίκαιη και εύλογη αποζημίωση, το αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο επιδικάζει στο δικαιούχο το μεγαλύτερο από τα ακόλουθα δύο ποσά:

- (α) Την επιδικαστέα, δυνάμει της παραγράφου 6 του Άρθρου 146 του Συντάγματος, δίκαιη και εύλογη αποζημίωση ή
- (β) ολόκληρη τη θετική ζημιά και στο επιδικαζόμενο ποσό, προστίθεται και νόμιμος τόκος από την ημερομηνία που επήλθε η ανωτέρω ζημιά έως την ημερομηνία πλήρους καταβολής της αποζημίωσης.

(5) Σε περίπτωση που Δικαστήριο δυνάμει του παρόντος άρθρου ακυρώνει συμβατική διάταξη ασφαλιστικών συμβολαίων ή άλλων συμβολαίων συναφών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών ως παραβαίνουσα τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, τέτοια ακύρωση δεν επηρεάζει τα δικαιώματα των ασφαλιζομένων που απορρέουν από το συμβόλαιο και ο ασφαλιστής δύναται να αναπροσαρμόζει αναδρομικά τις υποχρεώσεις των ασφαλιζομένων προσώπων σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Εξώδικη προστασία και προώθησή της αρχής της ίσης μεταχείρισης από τον Επίτροπο Διοικήσεως.

42(Ι) του 2004.

9.-(1) Κάθε πρόσωπο, το οποίο θεωρεί ότι θίγεται από παράβαση του παρόντος Νόμου σε σχέση με διάκριση λόγω φύλου, δύναται, ακόμη και εάν έχει λήξει η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι σημειώθηκε η παράβαση, να υποβάλλει σχετικό παράπονο στον Επίτροπο Διοικήσεως, ο οποίος έχει αρμοδιότητα να εξετάζει το εν λόγω παράπονο δυνάμει του παρόντος Νόμου και για το σκοπό αυτό έχει όλες τις εξουσίες και αρμοδιότητες που απορρέουν από τον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμο.

(2) Για την προώθηση, την ανάλυση, τον έλεγχο και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου στους τομείς που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Νόμου, ο Επίτροπος έχει όλες τις

εξουσίες και αρμοδιότητες που προβλέπονται στον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμο.

(3) Σε περίπτωση που ο Επίτροπος Διοικήσεως διαπιστώνει απαγορευμένη διάκριση κατά την έννοια του παρόντος Νόμου, σε συμβατικό όρο ασφαλιστικών συμβολαίων ή άλλων συμβολαίων συναφών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, υποχρεώνει το πρόσωπο που διαπράττει την παράβαση να προβεί σε αναδρομική αναπροσαρμογή των όρων του συμβολαίου σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, εντός τακτής προθεσμίας, και σε περίπτωση που η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, ο Επίτροπος Διοικήσεως ασκεί τις αναφερόμενες στα πιο πάνω εδάφια εξουσίες και αρμοδιότητες.

Αντιστροφή του
βάρους απόδειξης.

10.-(1) Σε οποιαδήποτε δικαστική, εκτός από ποινική, ή εξώδικη διαδικασία, αν το πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι θίγεται από παράβαση διατάξεων του παρόντος Νόμου, επικαλείται και στοιχειοθετεί πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται η παράβαση, το Δικαστήριο ή ο Επίτροπος υποχρεώνει τον αντίδικό του να αποδείξει ότι δεν υπήρξε οποιαδήποτε παράβαση του παρόντος Νόμου.

(2) Οι διατάξεις του εδαφίου (1) εφαρμόζονται επίσης και σε κάθε δικαστική ή εξώδικη διαδικασία που κινείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11.

Εκπροσώπηση από
Οργανώσεις.

11. Ενώσεις, οργανώσεις ή άλλα νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν ως καταστατικό σκοπό, μεταξύ άλλων, την εξάλειψη των διακρίσεων λόγω φύλου και την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών, μπορούν, με την έγκριση προσώπου που νομιμοποιείται με βάση τον παρόντα Νόμο, να ασκούν είτε εξ ονόματος του προσώπου αυτού είτε προς υποστήριξή του τα

δικαιώματα που προβλέπονται στα άρθρα 8, 9 και 10.

Προστασία έναντι
αντιποίνων.

12. Απαγορεύεται οποιαδήποτε δυσμενής μεταχείριση ή επίπτωση εναντίον προσώπου το οποίο προβαίνει σε καταγγελία ή εμπλέκεται σε διαδικασία που αποσκοπεί στην επιβολή της συμμόρφωσης με την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την έννοια του παρόντος Νόμου.

Παροχή
ανεξάρτητης
συνδρομής στα
θύματα διακρίσεων.

13. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των θυμάτων διακρίσεων, των ενώσεων, οργανώσεων και άλλων νομικών οντοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 11, παρέχεται ανεξάρτητη βοήθεια στα θύματα των διακρίσεων λόγω φύλου ούτως ώστε να προωθούνται οι καταγγελίες τους περί διακρίσεων, από μη κυβερνητικές οργανώσεις με νομική προσωπικότητα, οι οποίες χρηματοδοτούνται ειδικά για τον σκοπό αυτό από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως σύμφωνα με διαδικασίες που καθορίζονται με Κανονισμούς.

Διάλογος με
σχετικούς φορείς
και διάχυση
πληροφοριών.

14. Ο Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας προκειμένου να προάγει την αρχή της ίσης μεταχείρισης στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Νόμου, ενθαρρύνει το διάλογο με όλους τους σχετικούς με την ισότητα των φύλων φορείς και λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, σε συνεργασία με όλους τους πιο πάνω φορείς για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων προσώπων σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος Νόμου.

Κατάργηση ή
ακυρότητα
αντίθετων
ρυθμίσεων.

15.-(1) Κάθε υφιστάμενη κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου διάταξη νόμου, κανονισμών ή διατάγματος που είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, καταργείται κατά το μέρος που περιέχει διάκριση λόγω φύλου.

(2) Η κάθε καθ' ύλην αρμόδια αρχή υποχρεούται να ανακαλέσει ή

τροποποιήσει αναλόγως οποιαδήποτε ατομική ή κανονιστική διοικητική πράξη, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

(3) Επιφυλασσομένης της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος:

- (α) Σε περίπτωση αμφιβολίας ή αμφισβήτησης κατά πόσο νόμος καταργήθηκε ή όχι, το θέμα εκδικάζεται από αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο, η δε διαδικασία άρχεται με καταχώρηση εναρκτήριας κλήσης
- (β) ανεξάρτητα από την ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου διαδικασία, η οποία αναφέρεται στην παράγραφο (α) του παρόντος εδαφίου, κάθε Δικαστήριο κατά την άσκηση της δικής του δικαιοδοσίας δύναται να κρίνει παρεμπιπτόντως το θέμα, εάν και εφόσον είναι απαραίτητο για τη διεκπεραίωση της ενώπιόν του διαδικασίας.

(4) Οι τελεσίδικες αποφάσεις που εκδίδονται δυνάμει του εδαφίου (3) ισχύουν έναντι πάντων.

(5) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος Νόμου κάθε υφιστάμενη συμβατική διάταξη, υφιστάμενοι εσωτερικοί κανονισμοί επιχειρήσεων ή καταστατικά κερδοσκοπικών ή μη κερδοσκοπικών οργανισμών που είναι αντίθετα προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου θεωρούνται άκυρα κατά το μέρος που περιέχουν απαγορευμένη διάκριση λόγω φύλου δυνάμει του παρόντος Νόμου.

(6) Σε περίπτωση που δεν έχει διαπιστωθεί η ακυρότητα κάποιας διάταξης ή ρύθμισης κατ'εφαρμογή όλων των πιο πάνω εδαφίων, η ισχύς της εξετάζεται παρεμπιπτόντως επ'ευκαιρία σχετικής δίκης ενώπιον είτε του Ανωτάτου Δικαστηρίου είτε Επαρχιακού Δικαστηρίου.

Ποινικά αδικήματα
και κυρώσεις.

16.-(1) Οποιοδήποτε πρόσωπο παραβαίνει τις διατάξεις των άρθρων 5 και 12 του παρόντος Νόμου είναι ένοχο αδικήματος και σε περίπτωση καταδίκης του υπόκειται σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις επτά χιλιάδες ευρώ ή σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες ή και στις δύο αυτές ποινές.

(2) Αν τα προβλεπόμενα στο εδάφιο (1) αδικήματα διαπράττονται από νομικό πρόσωπο ή οργανισμό, ένοχοι θα είναι ο διευθύνων σύμβουλος, πρόεδρος, διευθυντής, γραμματέας ή άλλος αξιωματούχος του νομικού προσώπου ή οργανισμού εφόσον αποδειχθεί ότι το αδίκημα έχει διαπραχθεί με τη συγκατάθεση, σύμπραξη ή ανοχή του, ο οποίος θα τιμωρείται σε περίπτωση καταδίκης του με τις ποινές που προβλέπονται στο εδάφιο (1) καθώς και το νομικό πρόσωπο ή ο οργανισμός, που θα τιμωρείται μόνο με πρόστιμο μέχρι δώδεκα χιλιάδες ευρώ.

(3) Αν τα προβλεπόμενα στο εδάφιο (1) αδικήματα διαπράττονται από βαρεία αμέλεια, επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι τέσσερις χιλιάδες ευρώ και σε περίπτωση που τα αδικήματα αυτά διαπράττονται από νομικό πρόσωπο ή οργανισμό, ένοχοι θα είναι ο διευθύνων σύμβουλος, πρόεδρος, διευθυντής, γραμματέας ή άλλος αξιωματούχος του νομικού προσώπου ή οργανισμού εφόσον αποδειχθεί ότι το αδίκημα έχει διαπραχθεί με τη συγκατάθεση, σύμπραξη ή ανοχή του, ο οποίος θα τιμωρείται σε περίπτωση καταδίκης του με πρόστιμο μέχρι τέσσερις χιλιάδες ευρώ καθώς και το νομικό πρόσωπο ή ο οργανισμός, που θα τιμωρείται μόνο με πρόστιμο μέχρι επτά χιλιάδες ευρώ.

Υποβολή έκθεσης
προς την Επιτροπή.

17. Ο Υπουργός διαβιβάζει στην Επιτροπή, μέχρι τις 21 Δεκεμβρίου 2009, και στη συνέχεια κάθε 5 χρόνια, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος Νόμου η οποία ετοιμάζεται από επιτροπή που αποτελείται από όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και Υπουργεία, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων που χρηματοδοτούνται δυνάμει του άρθρου 13.

Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 19(Ι) του 2008

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΝΟΜΟ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

111 του 1985
1 του 1986
8 του 1986
25 του 1986
39 του 1986
50 του 1986
114 του 1986
121 του 1986
149 του 1986
14 του 1987
63 του 1987
165 του 1987
320 του 1987
39 του 1988
204 του 1988
119 του 1990
143 του 1991
190 του 1991
223 του 1991
40(Ι) του 1992
54(Ι) του 1992
87(Ι) του 1992
23(Ι) του 1994
37(Ι) του 1995
8(Ι) του 1996
65(Ι) του 1996
85(Ι) του 1996

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 και θα διαβάζεται μαζί με τους περί Δήμων Νόμους του 1985 έως 2007 (που στη συνέχεια θα αναφέρονται ως "ο βασικός νόμος") και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί Δήμων Νόμοι του 1985 έως 2008.

20(Ι) του 1997
 112(Ι) του 2001
 127(Ι) του 2001
 128(Ι) του 2001
 139(Ι) του 2001
 153(Ι) του 2001
 23(Ι) του 2002
 227(Ι) του 2002
 47(Ι) του 2003
 236(Ι) του 2004
 53(Ι) του 2005
 86(Ι) του 2005
 118(Ι) του 2005
 127(Ι) του 2005
 137(Ι) του 2006
 157(Ι) του 2006
 25(Ι) του 2007
 147(Ι) του 2007
 153(Ι) του 2007.

Τροποποίηση
 του άρθρου 89
 του βασικού νόμου.

2. Το εδάφιο (2) του άρθρου 89 του βασικού νόμου τροποποιείται με την προσθήκη σ' αυτό μετά τη λέξη "ωφελείας" (τρίτη γραμμή) της φράσης "ή παροχέων ηλεκτρονικών επικοινωνιών", με την προσθήκη μετά τη λέξη "ωφελείας" (τέταρτη γραμμή) της φράσης "ή τον παροχέα ηλεκτρονικών επικοινωνιών" και με την αντικατάσταση των λέξεων "στην οποία" (τέταρτη γραμμή) με τις λέξεις "στους οποίους".

Ο περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 20(Ι) του 2008

**ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ
ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ ΝΟΜΟ.**

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

25(1) του 2001
14(1) του 2006
89(1) του 2006.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 και θα διαβάζεται μαζί με τους περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη Νόμους του 2001 μέχρι (Αρ. 2) του 2006 (που στο εξής θα αναφέρονται ως «ο βασικός νόμος») και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα αναφέρονται μαζί ως οι περί της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητάς του Εργοδότη Νόμοι του 2001 μέχρι 2008.

Τροποποίηση
του βασικού
νόμου με την
προσθήκη νέου
άρθρου
9Α.

2. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 9 αυτού, του ακόλουθου νέου άρθρου:

«Δαπάνες
Διοίκησης.

9Α. Όλες οι δαπάνες που διενεργούνται από το Διευθυντή ή οποιοδήποτε εξουσιοδοτημένο απ' αυτόν πρόσωπο δυνάμει του άρθρου 6, σε σχέση με τη διαχείριση του Ταμείου, καλύπτονται από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας:

Νοείται ότι το ποσό το οποίο ο Διευθυντής ήθελε υπολογίσει, σύμφωνα με στοιχεία που παρέχει ο Γενικός Λογιστής, ότι αντιστοιχεί στις δαπάνες που αναφέρονται στο εδάφιο (1), καταβάλλεται από το Ταμείο στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας σε χρόνο και με τρόπο που καθορίζει ο Γενικός Λογιστής.».

Ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 21(Ι) του 2008

**ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ
ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ ΝΟΜΟ**

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2008 και θα διαβάζεται μαζί με τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο (που στη συνέχεια θα αναφέρεται ως «ο βασικός νόμος»).

Κεφ. 96.

14 του 1959

67 του 1963

6 του 1964

65 του 1964

12 του 1969

38 του 1969

13 του 1974

28 του 1974

24 του 1978

25 του 1979

80 του 1982

15 του 1983

9 του 1986

115 του 1986

199 του 1986

53 του 1987

87 του 1987

316 του 1987

108 του 1988

243 του 1988

122 του 1990

97(Ι) του 1992

45(Ι) του 1994

14(Ι) του 1996

52(Ι) του 1996

37(Ι) του 1997

72(Ι) του 1997

71(Ι) του 1998
 35(Ι) του 1999
 61(Ι) του 1999
 81(Ι) του 1999
 57(Ι) του 2000
 66(Ι) του 2000
 73(Ι) του 2000
 126(Ι) του 2000
 157(Ι) του 2000
 26(Ι) του 2002
 33(Ι) του 2002
 202(Ι) του 2002
 101(Ι) του 2006.

Τροποποίηση
 του άρθρου 9
 του βασικού
 νόμου.

2. Η υποπαράγραφος (χίν) της παραγράφου (γ) του εδαφίου (1) του άρθρου 9 του βασικού νόμου τροποποιείται με την προσθήκη σ' αυτήν μετά τη λέξη «δικτύου» (δεύτερη γραμμή) της φράσης «ή δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών».

Τυπώθηκε στο Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Μιχαλάκη Καραολή, 1445 Λευκωσία, Τηλ. 22405824, Φαξ 22303175 – www.mof.gov.cy/gpo

Αντίτυπα της Επίσημης Εφημερίδας πωλούνται προς €1,71 – £1,00 το καθένα

Ετήσια συνδρομή: €68,00 – £40,00